

Zápis ze závěrečného oponentního řízení projektu LR1301

1. **Identifikační číslo projektu:** LR1301
2. **Název projektu:** Efektivní zpřístupnění multioborových licencovaných EIZ, páteře informační infrastruktury výzkumu a vzdělávání
3. **Akronym projektu:** Infra VaV
4. **Příjemce:** Národní technická knihovna
5. **Řešitelka projektu:** Mgr. Štěpánka Žižková
6. **Datum a místo konání oponentního řízení:** 23. 11. 2017, sídlo poskytovatele - MŠMT, budova E, míst. E106, Karmelitská 7, Praha 1- Malá Strana
7. **Doba řešení projektu** stanovená smlouvou
 - termín zahájení: VII/2013
 - termín ukončení: XI/2017
8. **Posuzovaná etapa řešení projektu:** VII/2013 - IX/2017 (závěrečná)
9. **Zhodnocení průběhu, výsledků a splnění cílů řešení projektu stanovených smlouvou:**

a) **Splnění cílů řešení projektu stanovených smlouvou, průběh řešení projektu:**

Hlavní cíl projektu: přispět k zefektivnění, zvýšení produktivity a zkvalitnění výsledků české vědy a vzdělávání prostřednictvím zajištění kontinuity konsorciálního přístupu do klíčových vědeckých multioborových elektronických informačních zdrojů nakladatelství Elsevier Science, Springer Verlag a Wiley&Sons (tj. multilicencí celostátního rozsahu a zpřístupnění citační databáze), jejich optimalizovaného provozování, sledování využívání a popularizace.

Byly stanoveny následující dílčí cíle:

- zajištění licenčních smluv navazujících na licencované období 2009 – 2013, tj. na období 2014 – 2017,
- zabezpečení bezproblémového zpřístupňování zajištěných zdrojů, aniž by docházelo k výpadkům,
- zabezpečení sběru statistických údajů o využití zajištěných zdrojů, a to jak na úrovni jednotlivých členů konsorcií, tak i na úrovni konsorcia jako celku,
- zabezpečení popularizace zajištěných zdrojů, podpora školení uživatelů těchto zdrojů od úrovně jednotlivých uživatelů až po tzv. trénink lokálních školitelů, a to jak na úrovni jednotlivých členů konsorcií, tak i na úrovni celého konsorcia.

Oponentní rada považuje cíle projektu za splněné v plném rozsahu stanoveném smlouvou.

b) **Výsledky¹ řešení projektu:**

Výsledky a výstupy:

- I. Zajištěno pokračování stabilního, vždy aktuálního a finančně výhodného přístupu k multioborovým vědeckým informačním zdrojům, tj. elektronickým časopisům nakladatelství Elsevier Science (ScienceDirect), Wiley&Sons (Wiley Online Library) a Springer Verlag (SpringerLink), k elektronickým knihám kolekce Computer Science Library nakladatelství Springer Verlag a k citační databázi Scopus nakladatelství Elsevier Science konsorciálním způsobem více než 70 institucí z veřejné, neziskové sféry, tj. vysokým školám (56), výzkumným organizacím a specializovaným, odborným i vědeckým knihovnám (celkem 22) z celé ČR.
- II. Po celou dobu řešení projektu byly všechny výše uvedené zdroje zpřístupněny bez přerušení či dlouhodobých výpadků a v aktuálním stavu. Finanční výhodnost přístupu byla zajištěna zejména již samotným faktem konsorciálního nákupu přístupu samotného, který v posledku

¹ Text bude využit zadavatelem pro databázi CEP.

vždy, zejména při pečlivě vedeném licenčním jednání, přináší výhodnější cenu, než u nákupu pro jednotlivou instituci. Konkrétně v tomto projektu byly tyto ceny ve výsledku třetinové, oproti původním nabídkám.

- III. Zabezpečeno kontinuálního poskytování aktuální zpětné vazby jak jednotlivým členům konsorcií, tak poskytovateli podpory prostřednictvím pravidelného sledování, zveřejňování a vyhodnocování statistických údajů o využívání zdrojů a jejich prezentace na odborných fórech. Zveřejňování statistik jak v „syrové“, tj. kompletní v nezpracované formě, tak v komentované formě, bylo základním prvkem, který charakterizuje řešení projektu jako zásadně informačně otevřené. Pro komunikaci se členy konsorcií byla vytvořena elektronická konference konsorcia@mail.ntkcz.cz. Ke zveřejňování všech materiálů od počátku slouží veřejná stránka projektu <https://www.techlib.cz/cs/2981-elektronicke-zdroje-konsorcia-ntk>. Řešitelka byla po celou dobu řešení projektu k dispozici všem účastnickým institucím pro řešení jakéhokoliv problému, ať již se týkal licenční problematiky či otázky přístupu, statistických údajů, apod.
- IV. Popularizace licencovaných zdrojů včetně péče o školení uživatelů, laické i odborné veřejnosti. Popularizaci i přes dlouhodobou historii zajišťování těchto titulů nebyla nijak podceňována a navíc nově cílila na důkladnější práci s potenciálními odbornými autory, zejména formou uspořádání autorských workshopů, jejichž vedení se ujali renomovaní zahraniční autoři. Akce pro uživatele byly pořádány v Praze, v Brně a ve spolupráci s Centrem vědecko-technických informací (CVTI) byl projekt popularizován i na Slovensku. Současně byla řešitelkou permanentně poskytována intenzivní konzultační podpora všem členům konsorcia; spolupracujícími kontaktními osobami dále pak lokální informační služby a navigační konzultace dle potřeb uživatelů v každé uživatelské organizaci.
- V. Zpřístupnění aktuální kolekce elektronických informačních zdrojů odborné i výzkumné komunitě na principu portálových řešení a vyhledávacích nástrojů typu discovery services. Všechny zpřístupněné zdroje jsou zařazeny do všech známých vyhledávacích nástrojů (EDS, Summon, Primo apod.), v rámci vývoje Centrálního portálu knihoven jsou pak i součástí centrálního indexu. Všechny v projektu zajištěné zdroje mají ve svých licenčních smlouvách zakotveno umožnění autentizace uživatele prostřednictvím Shibboleth.
- VI. V databázi RIV IS VaVal byly navíc uplatněny 3 publikační výsledky typu W:
- Název: Publikujte s Wiley v uznávaných vědeckých časopisech
Identifikační kód: RIV/61387142:_____/14:#0000043
Druh výsledku: W – Uspořádání (zorganizování) workshopu
Rok uplatnění: 2014
Počet účastníků: 205
 - Název: Elsevier Science Talks
Identifikační kód: RIV/61387142:_____/15:#0000044
Druh výsledku: W – Uspořádání (zorganizování) workshopu
Rok uplatnění: 2015
Počet účastníků: 60
 - Název: Publikujte s Wiley v uznávaných vědeckých časopisech
Identifikační kód: RIV/61387142:_____/15:#0000045
Druh výsledku: W – Uspořádání (zorganizování) workshopu
Rok uplatnění: 2015

Počet účastníků: 83

Výše shrnuté výsledky řešení projektu podrobně rozepsané v závěrečné zprávě oponentní rada přijímá bez výhrad.

Na tomto místě je třeba ocenit i to, že dlouholeté zkušenosti řešitelského týmu vyústily též k vypracování studie (EFI), která se následně stala základem pro budování národního licenčního centra. Koordinační schopnosti a akviziční potenciál NTK umožnil získat více než miliardovou podporu i na následující programovací období, a to na realizaci projektu OP VVV CzechELib s cílem vybudovat v ČR centrální systém zajištění elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a vzdělávání.

c) Využitelnost a využití výsledků řešeného projektu

Projekt zajistil dostatečně široké spektrum pokrytí potřeb uživatelů EIZ bez regionálního či oborového omezení. Okruh uživatelů navazuje na předchozí řešené projekty, s obměnami konkrétních institucí a odpovídá požadavku národního dopadu a podpory výzkumným organizacím v ČR. Do projektu byly včleněny všechny typy výzkumných organizací, zejména VVŠ a VVI, i odborné vědecké knihovny.

Dostupnost a aktualizace EIZ zpřístupňovaných projektem umožnila i rozvoj nástrojů pro zpřístupnění EIZ, rozvoj fondu NTK (21 503 titulů elektronických časopisů a knih) a znamenala i další podporu výuky a kurzů jak pro uživatele z odborné veřejnosti (např. kurzy vědeckého psaní), tak pro samotné školitele nástrojů EIZ.

Dostupnost EIZ a související služby nabídly výzkumníkům i nové příležitosti a podporu jejich publikačních aktivit. V průběhu řešení projektu lze v porovnání s obdobím před jeho zahájením pozorovat ve zpřístupňovaných EIZ nárůst jak v počtu publikací (kvantita), tak v internacionalizaci (tj. vzrostl podíl publikací se zahraničním spoluautorem) a lze pozorovat i zvýšení kvality publikací (vyšší podíl publikací, které jsou v 25 % nejcitovanějších publikací). Za zmínku stojí, že v r. 2015 byl podíl publikací, které jsou v 25 % nejcitovanějších, vyšší než 30 %, tj. evidentně nad světovým průměrem (analýza vycházející z nástroje SciVal).

Mimo přístupů do aktuálních titulů EIZ vymezených projektem byla v rámci řešení projektu navíc získána pro všechny členy konsorcií i trvalá archivní práva pro další využití i po skončení projektu.

I přes výše uvedené hodnocení **příjemce zajistí** kompletizaci statistik využití pořízených EIZ doplněním dat za rok 2017, jejich vyhodnocení a doplnění údajů do závěrečné zprávy projektu.

d) Odborná úroveň řešení projektu:

Projekt byl řešen na požadované velmi vysoké odborné úrovni. Zde je třeba ocenit práci řešitelky v zajištění plynulého přístupu i přes skokové změny ve výši licenčních poplatků způsobených kurzovými rozdíly. Je třeba vyzdvihnout i její profesionalitu a osobní nasazení, na němž byl z důvodů omezeného a v minulém období i opakovaně kritizovaného, personálního zabezpečení, úspěch projektu založen.

e) Srovnatelnost řešeného projektu s obdobnými řešeními na analogické úrovni v ČR i v zahraničí:

Úrovní svých informačních služeb a technologií pro zpřístupňování EIZ se NTK řadí mezi evropský standard, v některých oblastech však poskytuje svým uživatelům i nadstandardní mezinárodní služby (např. SCOAP3), které na řadě známých zahraničních výzkumných pracovišť nejsou vždy k dispozici.

10. Účelnost využití finančních prostředků:

Z předložených dokumentů je zřejmé, že příjemce po celou dobu řešení projektu vynakládal prostředky projektu pouze na poskytovatelem uznané náklady a za smlouvou stanoveným účelem. Současně důsledně dodržoval vymezený rámec projektu a předmět podpory. V posledním roce řešení došlo k navýšení prostředků na EIZ o 1 307 tis. Kč oproti plánu z roku 2013, který byl však upřesněn průběžnou zprávou za kalendářní rok 2015 a který poskytovatel přijetím průběžné zprávy akceptoval. Nicméně i v posledním roce řešení došlo k drobné úspoře ve výši 20 250 Kč v osobních nákladech, kterou příjemce vrátil na účet poskytovatele.

Prostředky vynaložené na realizaci projektu plně odpovídají dosaženým výsledkům a jejich čerpání bylo účelné.

Přes zdánlivě vysokou finanční náročnost hodnoceného projektu v porovnání s ostatními projekty programu LR, použitý konsorciální způsob zajištění elektronických informačních zdrojů a vynikající operativní akviziční politika řešitelského týmu tohoto projektu přinesly významné finanční úspory veřejných prostředků, a to v celkové výši více než 1,5 miliardy Kč ve srovnání s katalogovými cenami EIZ.

11. Závěr oponentního řízení - výsledné stanovisko oponentní rady přijaté hlasováním

a) Celkový výsledek hodnocení řešení projektu:

Oponentní rada doporučuje poskytovateli hodnotit projekt a jím dosažené výsledky v kategorii

- B) *Projekt splnil stanovené cíle v rozsahu stanoveném smlouvou o poskytnutí podpory a byly získány kvalitní výsledky na národní úrovni (v IS VaVal odpovídá známce: „U - uspěl podle zadání“).*

b) Souhrnné stanovisko oponentní rady a odůvodnění výsledku hodnocení:

Tento nejrozsáhlejší projekt programu „Informace - základ výzkumu“, co do počtu uživatelů, rozsahu oborového pokrytí, portfolia EIZ i finanční náročnosti, zajistil dostatečně široké spektrum pokrytí informačních potřeb uživatelů EIZ bez omezení regionálního či oborového. Multioborové databáze pokrývají široké spektrum informačních potřeb akademických pracovníků, odborné i tzv. poučené veřejnosti. Databáze vybrané a zpřístupněné v rámci předkládaného projektu pokrývají zejména oblast STM (Science, Technology, Medicine) z produkce nakladatelství Elsevier Science, Springer Verlag a Wiley&Sons, které patří mezi základní pilíře dostupných znalostních databází. Vedle dalších programem zpřístupněných multioborových databází tvoří to nejlepší, co lze českému výzkumu v daných oborech nabídnout.

Finálně dosažené cílové hodnoty zvolených ukazatelů představují velmi dobré naplnění stanovených cílů projektu. Jednoznačně byl překonán odborný odhad využití plných textů i uživatelských přístupů a bylo dosaženo odpovídající podpory výzkumné infrastruktury zajištěním zdrojů a jejich využití.

Poskytovateli se doporučuje přijmout závěrečnou zprávu projektu a uznat čerpané náklady projektu v plné výši tak, jak jsou uvedeny v závěrečné zprávě.

Příjemce zajistí doplnění závěrečné zprávy o statistiky a jejich vyhodnocení podle bodu 9, písm. c). Doplnění závěrečné zprávy se zašle poskytovateli nejpozději do 15. 3. 2018.

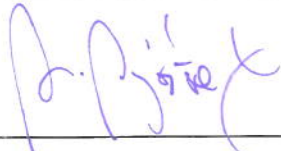
c) Tisková zpráva o výsledku hodnocení:

Celkové zhodnocení výsledků a přínosu projektu v češtině a s uvedením anglického ekvivalentu:

hodnocení výsledků a přínosu v čj.	hodnocení výsledků a přínosu v aj.
Řešením projektu byla zajištěna kontinuita přístupu ke klíčovým vědeckým multioborovým elektronickým informačním zdrojům nakladatelství Elsevier Science (ScienceDirect, Scopus), Springer Verlag a Wiley&Sons s cílem příspěvku k zefektivnění, zvýšení produktivity a zkvalitnění výsledků české vědy a vzdělávání. Byl zajištěn jejich optimalizovaný provoz, sledování využití a popularizace. Za současného dodržení všech podmínek poskytnutí podpory výsledky projektu úspěšně, beze zbytku a vysoce efektivně naplnily všechny cíle stanovené smlouvou.	Within the project, the continuation of access to key scientific multidisciplinary electronic information sources by Elsevier Science (ScienceDirect, Scopus), Springer Verlag and Wiley & Sons was ensured in order to contribute to streamlining, increasing productivity and improving the quality of Czech science and education. Their optimized operation, tracking utilization and popularization has been provided. According to the grant agreement, its conditions and requirements all the project results met successfully and effectively the project targets and objectives.

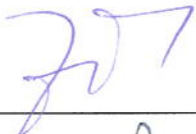

12. Účastníci oponentního řízení

a) Předseda a členové oponentní rady:

Jméno	Zaměstnavatel	Podpis
Ing. Aleš Brožek (člen odborného poradního orgánu poskytovatele)	Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem	
Mgr. Tomáš Gec (člen odborného poradního orgánu poskytovatele)	Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy	_____ ²⁾
PhDr. Hana Pessrová, CSc. (oponentka projektu)	nezávislá expertka	
Bc. Vojtěch Vojtíšek (oponent projektu)	Městská knihovna v Praze	
Ing. Jana Hakenová (zástupce poskytovatele - tajemnice odborného poradního orgánu poskytovatele a administrátorka programu LR)	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	

² Podpis předsedy oponentní rady až v závěru dokumentu.

b) Další účastníci oponentního řízení:

Jméno	Zaměstnavatel	Podpis
Mgr. Štěpánka Žižková <i>řešitelka projektu</i>	Národní technická knihovna	
Ing. Martin Svoboda ředitel <i>(statutární zástupce příjemce)</i>	Národní technická knihovna	

V Praze dne 23. listopadu 2017

Za správnost:

.....
podpis předsedy oponentní rady